

IMIDJ TUSHUNCHASINING PSIXOLOGIK MOHIYATI

Yormatova Umida Anvar qizi

Ustoz

umidaanvarovna91@gmail.com

Tuaqova Dildor

talaba

Annotatsiya: Mazkur maqolada imidj tushunchasining psixologik mohiyati ilmiy-nazariy jihatdan tahlil qilinadi. Imidjning shaxs psixologiyasi va ijtimoiy idrok jarayonlari bilan bog'liqligi, uning ongli va ongsiz shakllanish mexanizmlari yoritib beriladi. Shuningdek, imidjning shaxs rivojlanishi, ijtimoiy moslashuvi va kasbiy faoliyatdagi ahamiyati ochib berilib, ijobiy imidjni shakllantirishning psixologik asoslari tahlil qilinadi. Maqola imidj psixologiyasining zamonaviy jamiyatdagi dolzarbligini asoslashga xizmat qiladi.

Kalit so'zlar: Imidj, imidj psixologiyasi, psixologik mohiyat, ijtimoiy idrok, shaxs psixologiyasi, ijtimoiy stereotip, kommunikatsiya, kasbiy imidj, o'z-o'zini baholash.

Zamonaviy jamiyatda shaxsning ijtimoiy mavqei va muvaffaqiyati ko'p jihatdan uning atrofdagilar tomonidan qanday qabul qilinishi bilan belgilanadi. Shu jihatdan, imidj tushunchasi ijtimoiy-psixologik hodisa sifatida muhim ahamiyat kasb etadi. Imidj nafaqat tashqi ko'rinish yoki vizual obraz, balki shaxsning ichki psixologik xususiyatlari, xulq-atvori, muloqot madaniyati va ijtimoiy tajribasining uyg'un ifodasidir. Ushbu maqolada imidj tushunchasining psixologik mohiyati ilmiy-nazariy jihatdan yoritib beriladi.

Imidj tushunchasining mazmuni.

Psixologiyada imidj — bu shaxs, guruh yoki tashkilot haqidagi barqaror psixologik tasavvur bo'lib, u ijtimoiy idrok jarayonida shakllanadi. Imidj odamlarning ongida bevosita kuzatish, muloqot va ijtimoiy tajriba asosida vujudga keladi. U subyektiv xarakterga ega bo'lib, har bir shaxs tomonidan turlicha qabul qilinishi mumkin. Shu bilan birga, imidj ijtimoiy stereotiplar va madaniy me'yorlar bilan chambarchas bog'liqdir.

Imidjning psixologik mohiyati.

Imidjning psixologik mohiyati shaxsning ichki dunyosi bilan tashqi ifodasi o'rtasidagi o'zaro bog'liqlikda namoyon bo'ladi. Shaxsning o'z-o'zini anglashi, emotsional holati, motivatsiyasi va qadriyatlari uning imidjiga bevosita ta'sir ko'rsatadi. Shu bilan birga, tashqi omillar — nutq, mimika, jestlar, kiyinish uslubi va muloqot madaniyati — psixologik obrazning tashqi ko'rinishini belgilaydi.

Imidj ongli va ongsiz ravishda shakllanadi. Ongli imidj shaxs tomonidan maqsadli ravishda yaratilsa, ongsiz imidj ijtimoiy muhit ta'sirida tabiiy ravishda vujudga keladi. Psixologik nuqtayi nazardan, imidj shaxsning ijtimoiy moslashuvi va o'zini namoyon etish mexanizmi sifatida xizmat qiladi.

Imidj va ijtimoiy idrok.

Ijtimoiy idrok imidj shakllanishining asosiy mexanizmlaridan biridir. Odamlar bir-birini baholash jarayonida tashqi belgilar va xulq-atvorni tezda umumlashtirib, psixologik obraz yaratadilar. Ushbu jarayonda stereotiplar, birlamchi taassurot va emotsional baholash muhim rol o'ynaydi. Natijada, imidj shaxsning ijtimoiy munosabatlardagi muvaffaqiyatini belgilovchi omilga aylanadi.

Imidjning shaxs rivojlanishidagi ahamiyati.

Imidj shaxsning o'ziga bo'lgan ishonchi, o'z-o'zini baholashi va ijtimoiy faolligiga bevosita ta'sir ko'rsatadi. Ijobiy imidj shaxsning psixologik barqarorligini ta'minlab, muloqot samaradorligini oshiradi. Salbiy imidj esa ijtimoiy cheklanish, ichki ziddiyat va kommunikativ muammolarga olib kelishi mumkin. Shu sababli, imidjni psixologik jihatdan anglash va boshqarish shaxs rivojlanishida muhim ahamiyatga ega.

Asosiy tushuncha	Mazmuni	Psixologik tavsifi	Shaxs faoliyatiga ta'siri
Imidj	Shaxs yoki tashkilot haqidagi ijtimoiy-psixologik obraz	Ijtimoiy idrok, baholash va stereotiplar asosida shakllanadi	Ijtimoiy qabul qilinish va obro'-e'tiborni belgilaydi
Psixologik mohiyat	Ichki holat va tashqi ifoda uyg'unligi	Shaxsning hissiyoti, qadriyati va xulq-atvorining birligi	Ijobiy o'z-o'zini anglashni shakllantiradi
Ongli imidj	Maqsadli yaratilgan obraz	Shaxs tomonidan boshqariladi va rejalashtiriladi	Kasbiy muvaffaqiyatni oshiradi
Ongsiz imidj	Tabiiy shakllanadigan obraz	Atrofdagilar bahosi orqali vujudga keladi	Ijtimoiy moslashuvga ta'sir ko'rsatadi
Ijtimoiy idrok	Boshqalar tomonidan qabul qilinish jarayoni	Birlamchi taassurot va stereotiplarga asoslanadi	Muloqot samaradorligini belgilaydi
Kasbiy imidj	Kasbiy faoliyatda shakllanadigan imidj	Malaka, nutq va xulq bilan bog'liq	Ishonch va professional obro'ni oshiradi
O'z-o'zini baholash	Shaxsning o'ziga nisbatan munosabati	Imidj shakllanishining ichki omili	Psixologik barqarorlikni ta'minlaydi
Kommunikatsiya	Muloqot va axborot	Verbal va noverbal	Ijtimoiy

	almashinuvi	belgilar orqali namoyon bo'ladi	munosabatlarni mustahkamlaydi
--	-------------	---------------------------------	-------------------------------

Imidj tushunchasining psixologik mohiyati shaxsning ichki psixologik holati bilan uning tashqi ijtimoiy namoyon bo'lishi o'rtasidagi murakkab o'zaro bog'liqlikda namoyon bo'ladi. Shaxsning hissiy holati, motivatsiyasi, qadriyatlari va o'z-o'zini baholashi uning imidjining ichki asosini tashkil etadi. Tashqi jihatdan esa nutq, mimika, jestlar, kiyinish madaniyati va umumiy xulq-atvor imidjning vizual va kommunikativ ifodasini belgilaydi. Psixologik nuqtayi nazardan, imidj ijtimoiy idrok jarayonida shakllanadi. Odamlar bir-birini baholashda ko'pincha birlamchi taassurotga tayangan holda tezkor xulosalar chiqaradilar. Ushbu jarayonda ijtimoiy stereotiplar, oldingi tajriba va madaniy me'yorlar muhim rol o'ynaydi. Natijada, imidj shaxs haqida barqaror psixologik obraz sifatida mustahkamlanadi va uzoq vaqt saqlanib qoladi.

Shuningdek, imidj ongli va ongsiz ravishda shakllanish xususiyatiga ega. Ongli imidj shaxs tomonidan maqsadli rejalashtirilib, o'zini taqdim etish strategiyalari orqali yaratiladi. Ongsiz imidj esa shaxsning tabiiy xulq-atvori va kundalik muloqoti jarayonida atrofdagilar tomonidan shakllantiriladi. Ushbu ikki jarayonning uyg'unligi ijobiy va barqaror imidjni ta'minlaydi.

Imidjning psixologik mohiyatini chuqur anglash shaxs rivojlanishi va kasbiy faoliyatda muhim ahamiyatga ega. Ijobiy imidj shaxsning o'ziga bo'lgan ishonchini oshiradi, ijtimoiy faollik va muloqot samaradorligini kuchaytiradi. Aksincha, salbiy imidj psixologik noqulaylik, ichki ziddiyat va ijtimoiy cheklanishga olib kelishi mumkin. Shu sababli, imidjni psixologik jihatdan boshqarish va rivojlantirish zamonaviy jamiyatda dolzarb masalalardan biri hisoblanadi.

Xulosa

Xulosa qilib aytganda, imidj tushunchasi chuqur psixologik mazmunga ega bo'lib, shaxsning ichki psixologik holati va tashqi ijtimoiy ifodasining o'zaro uyg'unligi natijasida shakllanadi. Imidj psixologiyasi shaxsning ijtimoiy idrok qilinishi, o'zini namoyon etishi va jamiyatdagi o'rnini belgilashda muhim ilmiy asos bo'lib xizmat qiladi. Imidjning psixologik mohiyatini chuqur anglash shaxsiy va kasbiy muvaffaqiyatga erishishda muhim omil hisoblanadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Андреева Г.М. Социальная психология. – Москва: Аспект Пресс, 2011.
2. Почепцов Г.Г. Имиджелогия. – Киев: Ваклер, 2000.
3. Шепель В.М. Имиджелогия: секреты личного обаяния. – Москва: Экономика, 2002.

4. Панасюк А.Ю. Имидж: формирование и управление. – Москва: Омега-Л, 2008.
5. Зимняя И.А. Педагогическая психология. – Москва: Логос, 2010.
6. Myers D.G. Social Psychology. – New York: McGraw-Hill, 2014.
7. Солсо Р.Л. Когнитивная психология. – Санкт-Петербург: Питер, 2015.

